

Joanna Kuźmińska-Zaucha

Dolnośląska Szkoła Wyższa, Wrocław

**Doktorat Macieja Jeża: *Wielowymiarowość
poradnictwa w społeczności Tarahumara w Meksyku.*
Ujęcie interdyscyplinarne. Dolnośląska Szkoła
Wyższa, Wrocław, 13 grudnia 2021 roku**

Dnia 13 grudnia 2021 r. w Dolnośląskiej Szkole Wyższej we Wrocławiu odbyła się w formie hybrydowej publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgra Macieja Jeża za tytułowaną *Wielowymiarowość poradnictwa w społeczności Tarahumara w Meksyku. Ujęcie interdyscyplinarne*. Praca ta została napisana pod kierunkiem naukowym prof. DSW dr hab. Bożeny Wojtasik oraz promotora pomocniczego dra Marcina Gołębnika. Recenzentami dysertacji byli prof. UR dr hab. Jolanta Lenart z Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz prof. UW r. dr hab. Andrzej Ładyżyński z Uniwersytetu Wrocławskiego. Zarówno recenzenci, jak i członkowie Komisji Doktorskiej połączeni byli online ze ścisłym zespołem obradującym stacjonarnie w składzie: przewodniczący komisji doktorskiej prof. DSW, dr hab. Paweł Rudnicki, promotor prof. DSW dr hab. Bożena Wojtasik, doktorant Maciej Jeż oraz przygotowująca protokół z przebiegu obrony pracy doktorskiej, autorka tego sprawozdania.

Głównym tematem dysertacji była problematyka poradnictwa i jego wielowymiarowość w kulturze Tarahumarów Indian mieszkających w północnym Meksyku. W autoreferacie doktorant podkreślił, że wybrana przez niego grupa etniczna wydaje się interesująca przede wszystkim ze względu na wielobarwność kulturową. Aby ją poznać, swoje umiejętności lingwistyczne rozwijał przez lata, a nawiązane kontakty międzypersonalne stale podtrzymywał i umocnił na tyle, że pozwoliło mu to stać się częścią badanej społeczności. Dzięki temu możliwy był pełniejszy ogląd warunków życia Tarahumarów, w którym badacz kilkakrotnie uczestniczył przez ponad dwa miesiące. W swoich obserwacjach położył nacisk na sytuacje, w których dochodzi do działań poradniczych oraz wyodrębnił zależności, jakie występują i relacji, jakie zachodzą między osobami radzącymi się i doradcami. Rozszerzył wiedzę poradowniczą, o nowe zagadnienia odnoszące się do niekonwencjonalnych działań poradniczych. W autoreferacie doktorant omówił treść całej dysertacji, która składa się z siedmiu rozdziałów i ma charakter teoretyczno-empiryczny. Starał

się w niej odpowiedzieć na zasadnicze pytanie *Jak jest rozumiane, organizowane i realizowane poradnictwo w społeczności Tarahumarów i jak przedstawia się jego wielowymiarowość?*. Projekt ten został przygotowany w paradygmacie interpretacyjno-partycypacyjnym, o czym świadczy struktura rozprawy. Rozdział pierwszy zawiera fundamentalny zarys metodologiczny z uwzględnieniem korelacji nauk humanistycznych, a także przedstawia aktualny stan badań na temat poradnictwa społeczności Tarahumarów. W rozdziale drugim autor prezentował swoje ujęcie poradnictwa odwołując się do głównych koncepcji Roya Wagnera, Kristen Hastrup, Alicji Kargulowej oraz Mariana Kulczyckiego. Rozdział trzeci stanowił prezentację kultury Tarahumarów uwzględniającą zarówno jej aspekty historyczne, jak również obraz aktualny, obecny system wartości i sposób funkcjonowania wspomnianej grupy etnicznej. Rozdział czwarty to odniesienie się do wybranych rozwiązań metodologicznych. Autor podkreślił, że w swoich ustaleniach nie pozostawał biernym obserwatorem i przyjął rolę badacza zaangażowanego co pozwalało mu na poznanie życia Tarahumarów z bliska, wspólną analizę i interpretację różnych zachowań, faktów i procesów. Badanie nie polegało więc tylko na przyglądaniu się społeczności z zewnątrz, ale również na uczestniczeniu w codziennych działaniach. Piąty rozdział, stanowiący owoc owych doświadczeń i refleksji przybliżył życie codzienne Tarahumarów, natomiast w rozdziale szóstym autor przedstawił rodzaje problemów z jakimi mierzą się na co dzień i opisał role doradców badanej społeczności. Ostatni rozdział to szkic systemu edukacji Tarahumarów. Doktorant w sposób przekrojowy przedstawił w nim program nauczania i rolę nauczyciela. Nie ograniczył się jedynie do analizy szeroko rozumianej edukacji, zawarł również opis tubylczego sądu i wskazał jak ważną rolę odgrywa on w badanej społeczności.

Przygotowana przez Macieja Jeża praca doktorska została bardzo wysoko oceniona przez recenzentów. W części niejawniej obrad po wielokroć podkreślano, zarówno przez prof. Lenart oraz prof. Ładyżyńskiego jak również przez wszystkich członków komisji, znakomite osadzenie problematyki badawczej w kontekście teoretycznym. Doktorant pokazał, że umiejętnie porusza się po różnego rodzaju źródłach charakteryzując się dużą wrażliwością, dociekliwością i refleksyjnością. Akcentowano również odwagę doktoranta mając na uwadze uczestnictwo w tak trudnych badaniach oraz znakomitą umiejętność wykorzystania teorii do analizy zebranego materiału. W trakcie dyskusji prowadzonej online podkreślano, iż wszystkie karty tej dysertacji to owoc wieloletnich poszukiwań w różnych dyscyplinach naukowych. Wyrażono wysokie uznanie temu, że autor podjął się trudnego wzywania, jakim jest rozpoznanie poradnictwa w tak odległym i odmiennym kulturowo regionie. Zauważono, że na pozytywną ocenę zasługuje również uzupełnienie treści teoretyczno-opisowych licznymi fotografiami. Profesor Elżbieta Siarkiewicz wyraziła opinię, iż tkwiąc w lekturze owej dysertacji przenosiła się na chwilę do społeczności Tarahumara. Nie miała zatem wątpliwości, że poza naukowym wymiarem, praca ta jest ujmującą opowieścią o blaskach i cieniach codziennego życia wspomnianej grupy etnicznej.

Finalnie, decyzją Rady Wydziału Studiów Stosowanych DSW pedagog i etnolog mgr Maciej Jeż, uzyskał tytuł doktora nauk społecznych. Recenzenci zgodnie uznali, iż za znaczny wkład w nauki humanistyczne i nietuzinkowy temat, praca zasługuje na wyróżnienie i wydanie jej drukiem. Doktorant w słowach podziękowania w języku hiszpańskim zwrócił się do społeczności Tarahumara z Rejogochi i Basihuare wyrażając wdzięczność za wprowadzenie go do swojej kultury i pomoc w przeprowadzeniu badań. Podziękował również wszystkim, którzy go wspierali w całym przedsięwzięciu zwłaszcza prof. Bożenie Wojtasik, dr Marcinowi Gołębnikowi oraz przyjaciołom. Szczególne podziękowania i ukłony skierował do swojej życiowej partnerki.